

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลเป็นสถาบันอุดมศึกษา มีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พ.ศ. 2518 ให้เป็นสถาบันการศึกษาและการวิจัย มีวัตถุประสงค์ที่จะผลิตครูอาชีพศึกษาระดับปริญญาตรีให้มีการศึกษาด้านวิชาชีพทั้งระดับที่ต่ำกว่าปริญญาตรีและระดับปริญญา ทำการวิจัยส่งเสริมการศึกษาทางด้านวิชาชีพและให้บริการทางวิชาการแก่สังคม (สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. 2543 : 11)

เมื่อสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลเป็นแหล่งวิทยากรซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการศึกษา ส่งเสริมการศึกษาด้านวิชาชีพเพื่อพัฒนาประเทศไปพร้อมๆ กันนั้น จึงทำให้สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล เปิดโอกาสให้ครู อาจารย์ ในสังกัดมีอิสระในการศึกษาค้นคว้าทางวิชาการและยังเป็นแนวทาง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายด้านการพัฒนาอาชีพเพื่อพัฒนาประเทศชาติ นอกเหนือนโยบายที่กำหนด สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลแต่ละวิทยาเขต จึงได้กำหนดบทบาทและโครงการบริหารงานของตนเอง เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นและสนับสนุนการศึกษาค้นคว้างานวิจัยของครู อาจารย์ เพื่อพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้ง สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลเป็นองค์กรสูงสุดในการบริหารงานของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลตามพระราชบัญญัติสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พ.ศ. 2518 จึงมีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลกิจการทั่วไปของสถาบันฯ เช่น งานนโยบายเกี่ยวกับการศึกษา การวิจัย การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และการทำนุ ศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม วางระเบียบและข้อบังคับของสถาบันฯ พิจารณานุมัติงบประมาณเพื่อสนับสนุนการศึกษาของสถาบันฯ ทำให้ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ สูงขึ้นทั้งในด้านพัฒนาบุคลากร วัสดุครุภัณฑ์ด้านวิชาการ จึงต้องมีการปรับระบบและวิธีการต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

ปัจจุบันสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ได้แบ่งส่วนราชการออกเป็น 94 หน่วยงาน ประกอบด้วย คณะ 15 คณะ วิทยาเขต 40 วิทยาเขต สำนักงานอธิการบดี 10 กอง หน่วยงาน 7 สำนัก 7 สถาบัน 12 ศูนย์ และมี 2 สถานี ซึ่งแต่ละหน่วยงานได้แบ่งสายงานออกเป็นงานบริหาร งานธุรการการเงินและพัสดุ งานนโยบายและแผนงาน งานบริการทางวิชาการแก่สังคม เป็นต้น (สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. 2543 : 11-12)

สำหรับวิทยาเขตในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล เป็นหน่วยงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสถาบัน มีทั้งหมด 40 วิทยาเขต การบริหารจึงแตกต่างกันไปจากหน่วยงานอื่น ซึ่ง "วิทยาเขต" หมายความว่าถึง สถานศึกษาสังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล การบริหารงานในแต่ละวิทยาเขตจะมีหัวหน้าสถานศึกษา คือ ผู้อำนวยการวิทยาเขต เป็นผู้กำกับดูแลการบริหารงานทั้งหมด มีผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายต่าง ๆ ทั้งหมด 7 ฝ่าย ดูแลในส่วนที่ได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการวิทยาเขต โดยเฉพาะฝ่ายบริการการศึกษา จะรับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารงานพัสดุ ซึ่งต้องมีหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุเป็นผู้ควบคุมดูแลและปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2542 (สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. 2542 : 12)

การปฏิบัติงานการบริหารงานพัสดุ นับว่าเป็นงานที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการให้การสนับสนุน และให้บริการการศึกษาในสถานศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ดังนั้นความบกพร่องของการปฏิบัติงานการบริหารงานพัสดุ จึงมีผลกระทบต่อการบริหารงานในสถานศึกษาทั้งหมด ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับงานพัสดุ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานการบริหารงานพัสดุให้ถูกต้องตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2542 และระเบียบต่าง ๆ ที่ใช้ในปัจจุบัน (วิสุทธ์ศรี อาจจางนค์. 2538 : 5) การปฏิบัติงานของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการพัสดุที่ขาดความรู้ความเข้าใจในระเบียบฯ จึงอาจก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ได้ ซึ่งปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานการบริหารงานพัสดุส่วนใหญ่ที่พบในปัจจุบัน ได้แก่ ปัญหาการจัดซื้อพัสดุนราคาสูงเกิดจากราคากลาง ปัญหาการจัดซื้อพัสดุในรายการที่กระทรวงการคลังไม่อนุญาต ปัญหาการควบคุมพัสดุไม่ตรงตามบัญชีควบคุม ปัญหาการตรวจสอบประจำปี (ประหยัด กงตาล และคณะ. 2542 : 2) นอกจากนั้นยังพบปัญหาอื่นๆ อีกมากมาย ซึ่งผู้รับผิดชอบจะต้องปรับปรุงแก้ไขแนวทางการปฏิบัติงานการบริหารงานพัสดุให้ถูกต้องตามระเบียบ และเป็นปัจจุบันอยู่ตลอดเวลา

จากปัญหาการปฏิบัติงานการบริหารงานพัสดุที่กล่าวมาข้างต้น จำเป็นที่ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานพัสดุในสถานศึกษาจะต้องหาวิธีแก้ไขปัญหาดังกล่าวเหล่านั้นให้หมดไป เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานการบริหารงานพัสดุในสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยในฐานะที่มีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบงานพัสดุโดยตรงในสถานศึกษา จึงมีความสนใจที่จะศึกษาอย่างจริงจังและถูกต้องตามระเบียบวิธีวิจัยถึงระดับปฏิบัติงาน

การบริหารงานพัสดุของผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานพัสดุในสถานศึกษาที่สังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อนำไปพัฒนางานในความรับผิดชอบให้ถูกต้องตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2542 ให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงานการบริหารงานพัสดุในสถานศึกษา สังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานการบริหารงานพัสดุของผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานพัสดุในสถานศึกษาสังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สมมติฐานของการวิจัย

ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานพัสดุในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความคิดเห็นต่อระดับการปฏิบัติงานการบริหารงานพัสดุเป็นรายด้านและโดยรวมแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานพัสดุตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2542 คือ

1. การจัดหาพัสดุ ได้แก่
 - 1.1 การซื้อ การจ้าง
 - 1.2 การจ้างที่ปรึกษา
 - 1.3 การจ้างออกแบบและควบคุมงาน
 - 1.4 การจัดทำเอง
 - 1.5 การแลกเปลี่ยน
 - 1.6 การเช่า

2. การควบคุมและการจำหน่ายพัสดุ ได้แก่

- 2.1 การยืม
- 2.2 การเก็บรักษาพัสดุ
- 2.3 การจำหน่ายพัสดุ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องกับงานพัสดุ จำนวน 195 คน ในสถานศึกษาสังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ภาคตะวันออกเฉิยงเหนือ 5 แห่ง คือ วิทยาเขตขอนแก่น วิทยาเขตกาฬสินธุ์ วิทยาเขตสกลนคร วิทยาเขตสุรินทร์ วิทยาเขตภาคตะวันออกเฉิยงเหนือ (นครราชสีมา)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้จากประชากรทั้งหมด 195 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ตัวแปรต้น (ตัวแปรอิสระ) ได้แก่

2.1.1 ผู้บริหาร

2.1.2 ผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานพัสดุ

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

2.2.1 การจัดหาพัสดุ

2.2.2 การควบคุมและการจำหน่ายพัสดุ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สถานศึกษา หมายถึง สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ภาคตะวันออกเฉิยงเหนือ จำนวน 5 แห่ง
2. วิทยาเขต หมายถึง สถานศึกษาที่สังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลในภาค ตะวันออกเฉิยงเหนือ ทั้ง 5 แห่ง คือ วิทยาเขตขอนแก่น วิทยาเขตกาฬสินธุ์ วิทยาเขตสกลนคร วิทยาเขตสุรินทร์ วิทยาเขตภาคตะวันออกเฉิยงเหนือ (นครราชสีมา)
3. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการและผู้ช่วยผู้อำนวยการใน สถานศึกษาสังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ภาคตะวันออกเฉิยงเหนือ

4. ผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานพัสดุ หมายถึง หัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุ เจ้าหน้าที่พัสดุ หัวหน้าคณะวิชา หัวหน้าแผนกวิชา หัวหน้าศูนย์ฯ และผู้ที่ได้รับแต่งตั้งจากผู้บริหารให้ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานพัสดุ

5. การพัสดุ หมายถึง การจัดทำเอง การซื้อการจ้าง การจ้างที่ปรึกษา การจ้างออกแบบ การควบคุมงาน การเช่า การแลกเปลี่ยน การควบคุมและการจำหน่าย

6. การจัดหาพัสดุ หมายถึง วิธีการที่ทำให้ได้มาซึ่งพัสดุ ได้แก่ การจัดซื้อจัดจ้าง การจัดทำเอง การเช่า การแลกเปลี่ยน การจ้างที่ปรึกษา การจ้างออกแบบและควบคุม

7. การควบคุมพัสดุ หมายถึง การยืม การบำรุงรักษาและการลงทะเบียน

8. การจำหน่ายพัสดุ หมายถึง การตัดยอดพัสดุออกจากบัญชี และความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ ได้แก่ การขายทอดตลาด การแลกเปลี่ยน การโอน การแปรสภาพหรือทำลาย การจำหน่ายเป็นสูญ และลงบัญชีจำหน่ายออกจากทะเบียนคุมพัสดุ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เพื่อเป็นข้อสนเทศในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ และเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการทำงานของผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องกับงานพัสดุในสถานศึกษา สังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ภาควิชาออกแบบและผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติก